

Læringsmiljøutvalget

Dato: 10.04.2019 12:15

Sted: S218

Saksliste

Vedtaksaker

8/19 Godkjenning av protokoll (13.02.19) og innkalling (10.04.19)	3
9/19 Gjennomgang av utkast til handlingsplaner for fysisk og psykososial læringsmiljø	14
10/19 Utkast til statutter for LMU pris	18
11/19 Søknad om fast økonomisk støtte til Avbrekk fra LMU	20
12/19 Søknad til LMU om midler til å gjennomføre en karriereworkshop.	23
13/19 Forslag til tiltak for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme i UH sektoren	27

Orienteringssaker

GODKJENNING AV PROTOKOLL (13.02.19) OG INNKALLING (10.04.19)

Saksbehandler Brigit Vaage
Arkivreferanse 19/00328-3

Utvalg
Læringsmiljøutvalget

Møtedato
10.04.2019

Utvalgsnr

Forslag til vedtak:

Møteprotokoll fra LMU 13.02.19 og innkalling til LMU 10.04.19 blir godkjent

MØTEPROTOKOLL

Læringsmiljøutvalget

Dato: 13.02.2019 kl. 00:15
Sted: Kollegierommet
Arkivsak: 14/00042

Tilstede: Jonas P. Ludvigsen, Thomas Gulli, Vilde M. Nilsen, Ivar Lyngdal, Inger Dagestad, Linda Nøstbakken.

Observatører: Rønnaug Tveit

Forfall: Jorun Gunnerud, Linda Orvedal, Sigbjørn Råsberg (observatør)

Andre: Prosjekt leder Eivind Drange i orienteringssak 1/19 «Orientering om universell tilgang under byggeperioden på NHH»

Protokollfører: Seksjon for utdanningskvalitet

SAKSKART			Side
For decision			
1/19	19/00328-2	Godkjenning av møteprotokoll (14.11.18) og saksliste (13.02.19) LMU	2
2/19	17/00819-2	Budsjett for 2019	3
3/19	18/02332-5	Hva gjør vi med handlingsplanene?	4
4/19	19/00332-1	Praktiske oppgaver for LMU?	5
5/19	19/00334-1	LMU leder orienterer	6
6/19	19/00335-1	LMU sekretær orienterer	7
7/19	19/00331-1	Pris/ utmerking for godt Læringsmiljø arbeid/tiltak?	8
Other cases			

1/19	19/00340-1	Orientering om universell tilgang under byggeperioden på NHH	10

Sted, 13.02.2019

1/19 Godkjenning av møteprotokoll (14.11.18) og saksliste (13.02.19) LMU

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Læringsmiljøutvalget	13.02.2019	1/19

Møtebehandling

Det har falt ut et ord i sak 41/18 i protokoll for LMU møte 14.11.18.

Det manglet ordet «programlederne» i setningen; «Dersom en skal invitere programlederne kan det være en fordel å ha et generelt møte om LMU, og presentere hva LMU arbeider med, og hvordan LMU og «.....» kan arbeide sammen for å gjennomføre handlingsplaner for fysisk og psykososialt læringsmiljø.

Vedtak

Møteprotokoll (14.11.1) og saksliste (13.02.19) for LMU er godkjent

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

2/19 Budsjett for 2019

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Læringsmiljøutvalget	13.02.2019	2/19

Møtebehandling

Sekretær orienterer kort om budsjett for LMU i 2019.

Det kom spørsmål om utgifter knyttet til reising på 30 000, Sekretær opplyste om at dette primært går til å dekke inn for å sende to til tre representanter fra LMU til den nasjonale konferansen om inkluderende læringsmiljø.

Vedtak

LMU tar budsjettet til orientering

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

3/19 Hva gjør vi med handlingsplanene?

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Læringsmiljøutvalget	13.02.2019	3/19

Møtebehandling

Det ble diskutert at det er viktig at LMU er såpass mye i forkant med sine handlingsplaner at det er mulig for ulike enheter å respondere på LMU sine ønsker, særskilt viktig er dette med tanke på budsjett arbeid.

Det ble også diskutert om kontinuerlig arbeid som for eksempel tilrettelegging av nettsider er noe som skal med i en handlingsplan. Konklusjonen på diskusjonen ble at gruppene måtte se på tiltakene på nytt og vurdere om noe skal bort. Det ble gitt frie tøylar til de to gruppene i å utforme nye handlingsplaner.

Vedtak

LMU deler seg i hver sin arbeidsgruppe som har ansvar for å revidere handlingsplanene:

Fysisk læringsmiljø:

Jonas P. Ludvigsen
Ivar Lyngdal
Inger Dagestad
Linda Nøstbakken

Psykososialt læringsmiljø:

Thomas Gulli,
Vilde M. Nilsen
Jorun Gunnerud
Linda Orvedal

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

4/19 Praktiske oppgaver for LMU?

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Læringsmiljøutvalget	13.02.2019	4/19

Møtebehandling

LMU leder la frem et forslag om at en burde opprette en kanal for å rapportere slike ønsker. Det ble påpekt at en alt har en rapporteringskanal mot drift.

LMU diskuterte seg frem til at studentene bør bruke eksisterende kanaler for å rapportere om mangler eller ønsker.

LMU kan også ta opp saker som studentene bringer til LMU, men ser gjerne at en samler opp sakene slik at LMU kan ta de opp videre med ansvarlige enheter og eventuelt følge opp.

Rønnaug skal se på det konkrete eksempelet med mikrobølgeovn i kantinen, for å se hvilke rutiner Sammen har for den typen ønsker.

Vedtak

LMU tar opp saker av praktisk karakter som studentene melder til LMU ved behov, men oppfordrer studentene til å bruke «byggeteknisk tilbakemelding» skjemaet som er tilgjengelig på nhh.no

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

5/19 LMU leder orienterer

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Læringsmiljøutvalget	13.02.2019	5/19

Møtebehandling

LMU noterer seg en mulig ny sak fra studentene

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

6/19 LMU sekretær orienterer

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Læringsmiljøutvalget	13.02.2019	6/19

Møtebehandling

Sekretær orienterer om oppfølging av sak 44/18 og 45/18.

Vedtak

LMU tar orienteringen til orientering

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

7/19 Pris/ utmerking for godt Læringsmiljø arbeid/tiltak?

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Læringsmiljøutvalget	13.02.2019	7/19

Møtebehandling

LMU leder spør et åpent spørsmål om det er en god ide å opprette en pris for tiltak innen læringsmiljø.

I diskusjonen blir det poengtert at en pris ikke bør omfatte organisert læringsmiljø, eller fag og institutt siden de alt har flere muligheter til å utmerke seg og at det er implisitt at de skal legge til rette for godt læringsmiljø. Det blir også poengtert at det bør være en pris en ikke skal strategisk jobbe mot, men en pris som skal fange opp tiltak,

Ideen om en pris er god, og det er viktig å vise at noen ser arbeidet. Det kan være viktig både for LMU og det generelle arbeidet med læringsmiljø på skolen at det blir en synlig pris. Artikler som når NHH forsiden, studentene sine medier og internsidene må være et minstemål.

Vedtak

En arbeidsgruppe er satt ned for å diskutere ideen videre. I arbeidsgruppen sitter Thomas, Vilde og Jorun.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

8/19 Eventuelt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Læringsmiljøutvalget	13.02.2019	8/19

Sekretær orienterer om en innspillsrunde fra NSO med spørsmål om digitalt læringsmiljø. Tidsfristen var kort og svaret blir utformet av LMU sekretær med godkjenning av LMU leder. Sekretær ba om innspill fra LMU på spørsmålene på slutten av møtet og noterte de tilbakemeldinger som ble gitt.

NSO sine fire spørsmål de gjerne ville at LMU skal svare på;

Hvordan definere dere digitalt læringsmiljø?

Hvilke utfordringer ser dere knyttet til det digitale læringsmiljøet?

Hvilke muligheter ser dere knyttet til det digitale læringsmiljøet?

Hvilke fora kan være viktig for NSO knyttet til digitalt læringsmiljø?

1/19 Orientering om universell tilgang under byggeperioden på NHH

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Læringsmiljøutvalget	13.02.2019	1/19

Møtebehandling

Prosjektleder for rehabiliteringen av høyblokken Eivind Drange kom til LMU for å orientere om byggeperioden og særskilt hvordan en sikrer universell tilgang til skolens ulike områder i byggeprosessen.

Drange informerer om at alle planer ikke er fastlagt ennå og at det er kontraktøren som er ansvarlig for å sikre bygg og uteområde i perioden.

En har som strategi å tilrettelegge så godt som mulig innen rimelighetens grenser og løse eventuelle utfordringer når en blir orientert om utfordringen. En har tilgang til ambulerende utstyr for tilrettelegging som kan tas i bruk dersom behov.

Prosjektleder har tett kontakt med eksamen som står bak tilretteleggingstjenesten på NHH og vil fortløpende få beskjed dersom studenter har behov for tilrettelegging som kan få konsekvenser for byggprosjektet, eller for bruken av erstatningslokaler. Prosjektleder har også samarbeid med kjernestyret og vil på den måten fange opp henvendelser fra studenter den veien.

Drange orienterer om at Merino bygget som er erstatningslokale i byggeperioden tidligere er brukt til undervisning og er i utgangspunktet godt rustet for oppgaven.

Drange orienterer også om at en har lagt sterke føringer på utbygger om støyreduksjon i eksamensperioden.

Det blir poengtert at en ikke kan forutse alle mulige problemer i forkant, men at en vil jobbe for at perioden skal bli så smidig som mulig for studenter og ansatte.

Vedtak

LMU tar informasjonen til orientering

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

GJENNOMGANG AV UTKAST TIL HANDLINGSPLANER FOR FYSISK OG PSYKOSOSIAL LÆRINGSMILJØ

Saksbehandler Brigit Vaage
Arkivreferanse 18/02332-6

Utvalg
Læringsmiljøutvalget

Møtedato
10.04.2019

Utvalgsnr

Forslag til vedtak:

Arbeidsgruppene jobber videre med handlingsplanene og legger frem ferdig planer til LMU 22.05.19

Bakgrunn:

LMU opprettet i møtet 13.02.19 to arbeidsgrupper som skal revidere og utforme de to handlingsplanene for læringsmiljø.

LMU må i felleskap gå gjennom tiltakene og nivået tiltakene er lagt på.

Vedlagt ligger utkastene gruppene har produsert så langt.

Forslag til ny handlingsplan for fysisk læringsmiljø.

Utarbeidet av arbeidsgruppe nedsatt av Læringsmiljøutvalget ved NHH 13. februar.

Linda Nøstbakken, Inger Dagestad, Jonas P. Ludvigsen, Ivar Lyngedal.

Fysisk læringsmiljø

LMU skal:

- Kontrollere at skolen følger lovpålagte krav knyttet til HMS, brannvern og universell utforming
- Kontrollere at alle læringslokaler er tilrettelagt for funksjonshemmede
- Sikre at alle relevante ansatte og studenter har kurs innen brann, sikkerhet og førstehjelp
- Det

Organisatorisk læringsmiljø

LMU skal:

- Sikre at studenter og ansatte er kjent med kanaler som finnes for å gi tilbakemelding om forhold knyttet til læringsmiljøet ved NHH
- Gjennomgå tiltak som vedtas på bakgrunn av undersøkelser omkring trivsel, læringsmiljø og psykososiale tiltak, og sørge for at vedtakene følges opp.
- Dersom det er nødvendig, iverksette egne tiltak på bakgrunn av undersøkelser omkring trivsel, læringsmiljø og psykososiale tiltak.

Digitalt læringsmiljø

LMU skal:

- Sikre at skolens nettsider innfrir krav til offentlige digitale tjenester
- Følge opp at de digitale løsningene er gode nok til å kunne gjennomføre hensiktsmessige digitale eksamener i alle relevante fag.
- Følge opp at det finnes gode digitale løsninger til bruk i undervisning.

Pedagogisk læringsmiljø

LMU skal:

- Sikre at ansatte er kjent med pedagogiske utviklingsmuligheter
- Sikre at forelesere, og andre relevante brukere, har kompetanse til å utnytte verktøy tilgjengelig i klasserom og auditorier på en hensiktsmessig måte i sin undervisning.
- Bidra til at den pedagogiske aktiviteten skal gi best mulig læring for studentene

Forslag til Handlingsplan for psykososialt læringsmiljø på NHH

Utarbeidet av arbeidsgruppe nedsatt av Læringsmiljøutvalget ved NHH den 13. februar bestående av Jorun Gunnerud, Linda Orvedal, Vilde McKellar Nilsen og Thomas Garås Gulli.

Mål 1: Redusere studie- og karakterpress

LMU skal:

- Sikre at et bredt spekter av varierte og dagsaktuelle kurs tilbys

Mål 2: Redusere arbeidspress

LMU skal:

- Holdes orientert om hvordan studieprogrammene på NHH fungerer
- Se til at det tilrettelegges for et godt studium som studentene kan gjennomføre innenfor en normal arbeidsuke
- Se til at det tilrettelegges for at godt studium med trygge rammer

Mål 3: Synliggjøre bredden i jobbmuligheter

LMU skal:

- Bidra til å vise mangfoldet i jobbmuligheter NHH-studenter har, og synliggjøre at kompetansen kan brukes innenfor fagfelt man er genuint interessert i

Mål 4: Tilrettelegge for god psykisk helse og et trygt miljø

LMU skal:

- Se til at alle tilgjengelige tilbud for studenter synliggjøres og samles med fremgangsmåte og kontaktperson
- Ta initiativ til relevante undersøkelser for å innhente studentenes meninger
- Arbeide for en utvidelse av lavterskel rådgiver- og psykologtilbud med trefftid på NHH

Mål 5: Øke trivsel og inkludering

LMU skal:

- Bidra til at åpne arrangementer for studenter i regi av NHHS og NHH synliggjøres
- Se til at gode kommunikasjonskanaler for tilbakemeldinger og ris og ros er tilgjengelige

- Belønne arbeid for godt læringsmiljø med en Læringsmiljøpris
- Kunne gi økonomisk støtte til åpne arrangementer arrangert av studenter ved NHH

UTKAST TIL STATUTTER FOR LMU PRIS

Saksbehandler Brigte Vaage
Arkivreferanse 19/00331-2

Utvalg
Læringsmiljøutvalget

Møtedato
10.04.2019

Utvalgsnr

Forslag til vedtak:

Vedtak blir til i møtet

Bakgrunn:

Arbeidsgruppen som arbeider med statutter for en LMU pris har levert et utkast og noen diskusjonspunkt de ber LMU diskutere.

Diskusjonspunkter

- Sted for utdeling av pris
- Semester for utdeling av pris
- Anonym nominering eller ikke

Første skisse: Statutter for LMU-pris

1. Læringsmiljøprisen ved NHH har som formål å synliggjøre godt arbeid for læringsmiljøet på NHH. Mottaker av prisen må ha gjort noe for å fremme inkludering og trivsel for alle studenter på NHH.
2. Prisen kan tildeles enhver student, studentgruppe eller ansatt på NHH.
3. Prisen er på inntil 25 000 kroner og et diplom. Endelig prisbeløp avgjøres av Læringsmiljøutvalget hvor nedlagt arbeid, hvor omfattende tiltaket er og om vinner er en enkeltperson eller gruppe vektlegges. Prisen skal fortrinnsvis brukes til utviklingstiltak som kan bidra til å styrke og utvikle læringsmiljøet i samsvar med prisvinnerens ønsker.
4. Forslag til kandidater skal fremmes av studenter og ansatte på NHH via et skjema på Læringsmiljøutvalget sin underside på nhh.no eller via e-post til leder av LMU.
5. Et enstemmig flertall i LMU avgjør prisvinner.
6. Prisen skal deles ut hvert vårsemester, så fremt det er verdige kandidater.
7. Alle nominerte samt vinnere av prisen vil offentliggjøres på Læringsmiljøutvalget sin underside på nhh.no, for å også gi en oppmerksomhet til de som ikke vant.

Noen diskusjonspunkter

- Sted for utdeling av pris
- Semester for utdeling av pris
- Anonym nominering eller ikke

SØKNAD OM FAST ØKONOMISK STØTTE TIL AVBREKK FRA LMU

Saksbehandler Brigte Vaage
Arkivreferanse 19/00691-1

Utvalg
Læringsmiljøutvalget

Møtedato
10.04.2019

Utvalgsnr

Forslag til vedtak:

Vedtaket blir til i møtet

Bakgrunn:

Studentgruppen avbrekk søker om fast støtte på 20 000 kr i året fra LMU. LMU har i 2019 budsjettert støtte til avbrekk Avbrekk med 15 000 i året. Støtten har tidligere blitt gitt etter dokumentert utgifter levert til LMU.

Hentet fra søknaden:

«Avbrekks formål er å sette fokus på psykisk helse ved NHH knyttet til stress, press og forventninger. Interessen for et slikt prosjekt oppstod i Studentutvalget (tidligere Fagutvalget) etter rapporter fra blant annet Studiebarometeret og Tilfredshetsundersøkelsen viste at det var et stort behov for å sette fokus på disse temaene. Avbrekk ønsker et oppgjør med presset og kulturen som råder på høyskolen om å fremstå som perfekt både faglig og sosialt, og formidle at det er helt greit å føle at man ikke strekker til. Vi jobber derfor med å redusere tabuet rundt å snakke om saker som kan være vanskelige. Avbrekk skal også bidra til hygge, og fronte behovet for å ta et "avbrekk" fra en hektisk studiehverdag. Vi ønsker å være en sosial arena hvor studentene kan treffe og bli kjent med nye folk. Avbrekk sitt sosiale tilbud skal være åpent for alle og inkludere alle.»

Søknad om fast økonomisk støtte til Avbrekk fra LMU

Avbrekk søker herved om fast økonomisk støtte fra LMU for å arrangere åpne og inkluderende arrangementer for alle studenter ved NHH.

Avbrekks formål er å sette fokus på psykisk helse ved NHH knyttet til stress, press og forventninger. Interessen for et slikt prosjekt oppstod i Studentutvalget (tidligere Fagutvalget) etter rapporter fra blant annet Studiebarometeret og Tilfredshetsundersøkelsen viste at det var et stort behov for å sette fokus på disse temaene. Avbrekk ønsker et oppgjør med presset og kulturen som råder på høyskolen om å fremstå som perfekt både faglig og sosialt, og formidle at det er helt greit å føle at man ikke strekker til. Vi jobber derfor med å redusere tabuet rundt å snakke om saker som kan være vanskelige. Avbrekk skal også bidra til hygge, og fronte behovet for å ta et “avbrekk” fra en hektisk studiehverdag. Vi ønsker å være en sosial arena hvor studentene kan treffe og bli kjent med nye folk. Avbrekk sitt sosiale tilbud skal være åpent for alle og inkludere alle.

Arrangementene vil være alkoholfokusfrie og rette seg mot både norske og internasjonale studenter. Avbrekk vil søke å samarbeide med andre grupper i NHHS for å motivere lukkede grupper til å arrangere åpne arrangementer. Eksempler kan inkludere filmkveld i Klubben med KKV, idrettsrelaterte arrangementer med NHHI Active, kulturelle arrangementer med NHHS Artem og Mindfulness/Yoga med NHHI Yoga.

Det vil gagne LMU å støtte Avbrekk økonomisk ettersom LMU dermed vil ha mulighet til å følge opp og oppmuntre til åpne arrangementer på NHH. LMU skal også sørge for et godt psykososialt miljø blant studentene, noe Avbrekk arbeider aktivt for å bidra til. Det virker derfor naturlig at LMU støtter disse arrangementene økonomisk.

Vi ønsker en fast pott heller enn å sende inn en søknad for hvert arrangement, av følgende grunner:

Avbrekk driftes av studenter med trang økonomi og lite likviditet. Dette gjør det vanskelig for de medvirkende å legge ut for arrangementene og få kompensasjon på et senere tidspunkt.

Det vil være vanskelig å drifte Avbrekk på en effektiv måte uten å ha en fast “inntekt” ettersom Økonomiansvarlig ikke kan lage et budsjett for de ulike arrangementene og aktivitetene. Dette kan medføre at Avbrekk ikke kan forplikte seg økonomisk til ulike arrangementer.

Avbrekk ønsker en fast pott på kr 10 000 i semesteret fra LMU sitt budsjett for å kunne gjennomføre de ønskede arrangementene. Det vil være hensiktsmessig at dette beløpet kan stige i samsvar med Avbrekks virke.

Med vennlig hilsen styret i NHHS Avbrekk

SØKNAD TIL LMU OM MIDLER TIL Å GJENNOMFØRE EN KARRIEREWORKSHOP.

Saksbehandler Brigt Vaage
Arkivreferanse 19/00680-1

Utvalg
Læringsmiljøutvalget

Møtedato
10.04.2019

Utvalgsnr

Forslag til vedtak:

Vedtak blir til i møtet

Bakgrunn:

Basert på søknaden fra Marius Joner må LMU ta stilling til om en vil bidra og eventuelt hvor mye en vil bidra med av midler til karriereworkshopen Marius Joner og Christine Øvstedal vil arrangere på NHH.

Karriereworkshop: design your life

Hva og hvorfor?

I våre øyne kan denne workshopen gi nye innspill til NHH-studenter som et supplement til allerede eksisterende karriererådgivning og kurs i regi av Sammen gjennom:

1) Å presentere alternative karriereveier som er spesifikt rettet mot NHH-studenter

I dag presenteres NHH-studenter for mange ulike bedrifter fra dag én, men det er etter vår oppfatning potensial for å utvide bredden i ulike karriereveier man presenteres for som NHH-student. Vi har som mål å vise noen av disse alternativene veiene gjennom:

1) å invitere gründere og mindre norske bedrifter som har muligheter for NHH-studenter, men som ikke er så godt synlig på NHH.

Forslag: gründere som er tidligere NHH-studenter, freelancere og bedrifter fra Start-up lab, bGreen eller lignende miljøer.

2) å vise hvordan man selv kan finne disse alternativene karriereveiene gjennom å følge nysgjerrigheten sin og ta initiativ – se punkt 2 og 3.

2) Å introdusere «Design your life» modellen fra Stanford University

Studentene vil få bruke verktøy fra Design Thinking, en metode for kreativ problemløsning, for å identifisere hva som er viktig for seg selv og hvordan de kan skape en karriere i tråd med egne verdier. Gjennom denne modellen vil studentene få muligheten til å reflektere over egne karrierevalg på en kreativ, ny og anerkjent måte. Vi håper at workshopen vil bidra til at studentene tar mer bevisste valg knyttet til egen karriere og fremtid.

3) Å presentere nye rollemodeller

Vi ønsker å trekke frem personer og suksesshistorier til personer som har tatt alternative karrierevalg og oppnådd det de ønsket, uavhengig av om det er stabil økonomi, prestisje eller veldedighet. I våre øyne opplever mange NHH-studenter et press om å få en viss type jobb med en viss minstelønn, delvis på grunn av at de presenteres for et begrenset antall karriereveier og at det dermed oppstår en forventning om å følge denne veien. Gjennom å vise at begrepet vellykket har flere definisjoner ønsker vi å lette på noe av dette presset. Disse nye rollemodellene kan presentere studentene for verktøy de selv har brukt for å komme dit de er i dag samt dele alt fra tips til flauter.

Forslag: Jacob Mørch (startet opp Uromaker), Matteo Blomberg (startet Crescat), Cilia Holm Indahl (Nordic Impact-sjef) og Robin Dale Oen (startet opp Dale Oen Experience).

Forslag til utforming av workshopen

Del 1: Inspirasjonsforedrag og innføring i Design Thinking verktøy.

Del 2: Praktisk del i mindre grupper hvor en benytter disse verktøyene.

Del 3: Inspirasjonsforedrag og avslutning av Design Thinking prosessen.

Del 4: Mingling med bedrifter og foredragsholdere.

NHHs strategi

I lys av overnevnte argumenter mener vi at denne workshopen vil være i tråd med NHHs strategi, da særlig delmål 2: Studiekvalitet og «Generell kompetanse/holdninger» samt «Karrieretjenester» under utdyping av hovedmålene.

Hvem er vi og hvorfor oss?

Marius Jones

Stipendiat på institutt for strategi og ledelse, NHH

Forsker på team og samarbeid ved institutt for strategi og ledelse på NHH. Fra tidligere har jeg en Msc i samfunnsøkonomi fra NTNU. Mellom mastergrad og doktorgrad jobbet jeg 3 år i Deloitte som konsulent, med et fokus på lederutvikling og Design Thinking.

I Deloitte bisto jeg ledere i næringslivet med å ta bedre og mer beviste valg i innovasjonsprosesser. Jeg ser stor verdi i metoder og rammeverk som kan hjelpe mennesker og virksomheter i å ta mer bevisste valg, og opplever Design Thinking som nyttig i denne sammenhengen. Jeg tror verktøyet kan hjelpe studenter ta bedre og mer reflekterte valg knyttet til egen karriere

Christine Øvstedal

Masterstudent, NHH

Gjennom snart fire år på NHH har jeg vært svært aktiv i studentforeningen, deltatt i mange diskusjoner om NHH og karrierevalg i kantina, kjelleren og utenfor samt kjent på hvordan det er å være NHH-student. Jeg har blant annet sittet i KKV-styret, NHH Aid-storstyret, vært gruppeleder under UKEN samt vært medlem av NHHS Case Club, Bergen Challenge, NHHS Energi og NHHI Futsaljenter.

Slik jeg ser det vil denne workshopen kunne fungere som en motpol til karrieredagene og søknadsrushet til høsten. Jeg ønsker at dagen skal være relevant for alle, men særlig for dem som er på jakt etter alternativer til konsulentbransjen. Videre håper jeg at vi kan vise at uendelig med muligheter står åpne for en NHH-student og at dette ikke er skummelt, men gøy.

Kostnader

Dette vil være veldig avhengig av omfanget av workshopen, men i første omgang forestiller vi oss at det vil være åpent for 30-50 studenter. Det vil være mulig å forbedre og skalere konseptet, slik at det blir tilgjengelig for alle studenter som ønsker å delta.

Foreløpig utkast til budsjett vil kunne justeres når vi lander på ambisjonsnivå for dagen:

Hva	Stykkpris	Antall	Totalpris	Kommentar
Leie av lokale		1	0	Kan sløyfes om vi får lokale på NHH
Honorarer og reise til innledere	15000	2	30000	
Lunsj til deltagere	100	40	4000	
Utstyr (post-its, gråpapir, etc)	5000	1	5000	
Timer til design / utvikling av dagen	300	80	24000	Lønn til Marius og Christine
SUM			63000	

Størrelsene på disse postene avhenger av hvor ambisiøse vi ønsker å være med denne workshopen.

Når?

I høst, helst i september før søknadsrushet til fjerde kull starter for fullt.

FORSLAG TIL TILTAK FOR FOREBYGGING AV RADIKALISERING OG VOLDELIG EKSTREMISME I UH SEKTOREN

Saksbehandler Brigt Vaage
Arkivreferanse 19/00681-1

Utvalg
Læringsmiljøutvalget

Møtedato
10.04.2019

Utvalgsnr

Forslag til vedtak:

LMU tar forslaget om tiltaksplan til orientering

Bakgrunn:

Rådet for samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren (beredskapsrådet) har på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet sendt ut et forslag til tiltak for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Sekretær LMU fikk tilsendt planen fra Universell nettverket og ser gjerne at LMU kjenner til tiltaksplanen.

Fra e-posten om saken:

«Den 17.2 offentliggjorde Kunnskapsdepartementet en [egen tiltaksplan mot ekstremisme i høyere utdanning](#). Høyskoler og universiteter har ansvaret for sikkerhet og beredskap for egne ansatte og studenter. Universell ser det som helt naturlig at LMU er aktive i utformingen og oppfølgingen av lokal politikk og tiltak, da tematikken i høyeste grad angår studentenes læringsmiljø. Under har vi gjengitt en del av tiltakslisten som handler om læringsmiljø direkte (se kap. 2. side. 5. Studentvelferd og læringsmiljø), men vi vil også anbefale LMU-ene å sette seg inn i hele tiltaksplanen og vurdere hva en kan og skal ta tak i. Vi tar gledelig imot gode eksempler på hvordan arbeidet er fulgt opp ved den enkelte institusjon, eller innspill til hva LMU trenger for å jobbe med tematikken.»

Rådet for samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren, Beredskapsrådet

c/o sekretariatet: post@beredskapsradet.no
Universitetet i Stavanger
Postboks 8600 Forus
4036 Stavanger

Forslag til tiltak for forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme i universitets- og høyskolesektoren

*«Det hviler et ansvar på hver enkelt av oss
i forebyggingen av radikalisering og voldelig ekstremisme»*

- statsminister Erna Solberg

1. Bakgrunn om Beredskapsrådet

Beredskapsrådet er etablert for å styrke arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap (SoB) i et bredt lag av kunnskapssektoren. Rådet ble etablert av Kunnskapsdepartementet (KD) januar 2017 og består av 14 medlemmer fra høyere offentlige og private utdanningsinstitusjoner, folkehøgskolene, fagskoler, studentorganisasjoner og -samskipnader samt Utdanningsdirektoratet (Udir).

Siktemålet er at statlige og private institusjoner opparbeider seg kunnskap om SoB-feltet slik at de kan arbeide systematisk og godt med dette. Aktuelle tema er forebyggende arbeid, risiko- og sårbarhetsanalyser, beredskapsplaner, kriseorganisering og -håndtering, øvelser, informasjonssikkerhet samt andre temaer med grenseflater mot samfunnssikkerhet og beredskap.

Forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme blant studenter i UH-sektoren skal gis særlig prioritet, og dette dokumentet inngår som en sentral del av dette arbeidet. Temaet har vært gjenstand for inngående diskusjoner i Beredskapsrådet og i sekretariatet ved UiS, og tiltakslista har vært på høring i kunnskapssektoren.

2. Faglig fundament og verdigrunnlag

Til grunn for innholdet i dette dokumentet ligger en rekke lover, offisielle styringsdokument, handlingsplaner og retningslinjer, nasjonal og internasjonal forskningslitteratur, medieoppslag og kronikker samt foredrag og presentasjoner ved ulike relevante konferanser (se kildeliste).

Dokumentet bygger på prinsippene om akademisk frihet og verdigrunnlaget høyere utdanning er tuftet på, noe som studenter og ansatte må ha et bevisst forhold til. Akademisk frihet innebærer at forskere og studenter fritt kan undersøke ethvert fagfelt og gi uttrykk for sine faglige synspunkter. Akademisk frihet innebærer således at forskere skal kunne formidle idéer eller fakta, også slike som er ubehagelige for myndighetene eller politiske/religiøse grupperinger.

3. Sentrale begreper og definisjoner

Begrepene «radikalisering» og «voldelig ekstremisme» er vanskelige å definere presist, og fagfolk strides om det faktiske innholdet. Fra gammelt av er det å være radikal en dyd, særlig i akademiske kretser. Radikal fra latin (radix) betyr «rot» eller «grunnleggende». Å være radikal kan etymologisk sies å handle om å gå til roten av et problem for å kunne gjøre en grunnleggende endring. Begrepet innebærer opprinnelig ikke et bud om terror eller vold.

Regjeringen beskriver i den nasjonale veilederen fra 2015 radikalisering som «*en prosess der en person eller gruppe i økende grad aksepterer bruk av vold som virkemiddel for å nå politiske, ideologiske eller religiøse mål, og hvor voldelig ekstremisme kan bli en følge*» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2015:13). PST og flere andre aktører i Norge benytter noenlunde tilsvarende definisjon av radikalisering. I dette dokumentet legges Regjeringens definisjon på radikalisering til grunn.

Når man snakker om uønskede hendelser knyttet til radikalisering er det viktig å påpeke at det uønskede i denne sammenheng er det å oppfordre til eller utøve vold, og ikke at studenter og ansatte har radikale og/eller ekstreme meninger. Et viktig prinsipp er at ytringsfriheten gjelder fullt ut, men begrenset av hatretorikk og oppfordringer til ulovlige handlinger, så som framsetting av trusler, ærekrenkelser, privatlivskrenkelser, trakassering og grovt pornografiske, diskriminerende og hatefulle utsagn. Det som er straffbart i samfunnet som sådan, er det også i UH-sektoren.

Voldelig ekstremisme er i denne konteksten forstått som aktiviteten til personer og grupperinger som er villig til å bruke vold for å nå sine politiske, ideologiske eller religiøse mål. Med ekstremisme menes her at man a) kun aksepterer egne meninger og b) mener det er legitimt å ty til vold for å få gjennomslag for sine meninger (politiske mål). Det er også verd å påpeke at «ekstremisme» er et relasjonelt begrep, noe er ekstremt i forhold til noe annet. Hva som er ekstremt – og hvilket omfang det ekstreme har – vil variere over tid, geografiske avstander og kulturelle skiller.

Begrepet «forebyggende» kan enkelt defineres som *arbeid for å forhindre at en uønsket hendelse finner sted*. UH-sektoren er en naturlig arena for å promotere demokratiske verdier og debattere viktige samfunnsutfordringer. Akademia skal vise høy toleranse for ytterpunkter og radikale meninger, være en inkluderende arena som ivaretar et mangfold av studenter med ulike kulturelle, ideologiske og religiøse bakgrunner og synspunkter, samt verne om og dyrke fram ytrings- og organisasjonsfrihet. Også det EU-finansierte Radicalisation Awareness Network (RAN) utpeker kunnskapssektoren som et sentralt samfunnsområde med en unik mulighet til å bidra i arbeidet med å forebygge radikalisering og voldelig ekstremisme.

«Utenforskap» er et uttrykk som i dagligtale brukes om mangelfull sosial tilhørighet til storsamfunnet. Uttrykket beskriver en situasjon der enkeltmennesker eller grupper av mennesker ikke føler seg inkludert i samfunnet, på grunn av mobbing, marginalisering eller mangelfull språklig eller kulturell tilknytning.

4. Politisk grunnlag

Ansvaret for å forebygge radikalisering og voldelig ekstremisme er i dag et felles samfunnsansvar. Forebyggingsansvaret inkluderer dermed også kunnskapssektoren. Det fins ingen raske løsninger på utfordringen. Radikalisering og voldelig ekstremisme er resultat av sammensatte og komplekse prosesser som pågår over tid, som har mange årsaker og mange forgreininger. Som daværende kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen påpekte i åpningstalen på Beredskapsrådets konferanse om dette temaet i Stavanger 5.januar 2018:

«Radikalisering og ekstremisme er ikke noe universiteter og høyskoler kan løse på egenhånd. Dette er store samfunnsutfordringer. Det er ikke mange "skarpe eller spisse" tiltak vi snakker om fra vår side – det hører til hos politiet. Jeg mener heller ikke det er ønskelig at det skal utvikle seg en kontroll- og overvåkingskultur ved universitet- og høyskoler. Det kan til og med virke mot sin hensikt. Men vi må følge med på hva som skjer på campus. Det betyr først og fremst å jobbe forebyggende.»

5. UH-sektorens ansvar

UH-sektorens selvstendige ansvar framgår av ulike styringsdokumenter og retningslinjer som ligger til grunn for dette dokumentet. I DSBs nye «Veileder til forskrift om kommunal beredskapsplikt» (2018) er det framhevet side 16: «*Videregående skoler, høyskoler og universitet mv. har ansvar for sikkerhet og beredskap for egne ansatte og elever/studententer.*»

I tillegg framkommer det i «Instruks for departementenes arbeid med samfunnssikkerhet» kapittel 4 punkt 3 som krav at hvert departement «*iverksetter nødvendige kompensierende tiltak som reduserer sannsynligheten for – og konsekvensene av – uønskede hendelser i egen sektor*».

Ansvaret for beredskap, forebygging og varsling er altså formelt påpekt, men må ikke ses isolert. Norske kommuner har plikt til å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet, jf. sivilbeskyttelsesloven og forskrift om kommunal beredskapsplikt, og dette inkluderer også tilsatte og studenter i akademisk sektor i den enkelte kommune. Igjen ser man hvordan forebyggende arbeid er en sammensatt oppgave som fordrer samarbeid mellom institusjoner, myndigheter, organisasjoner og andre aktører gjennomgående i hele samfunnet.

I følge Straffelovens paragraf 139 har alle en plikt til å avverge nærmere angitte straffbare handlinger. Avvergingsplikten inntreffer når man holder det for sikkert eller mest sannsynlig at den aktuelle straffbare handlingen vil bli eller er begått. I slike tilfeller opphever avvergingsplikten en eventuell taushetsplikt. Det er også straffbart å medvirke til brudd på avvergeplikten, for eksempel ved å overtale noen til ikke å melde fra til politiet. Denne avvergingsplikten gjelder også i UH-sektoren, men samtidig skal studenter og ansattes yrings- og rettssikkerhet ivaretas fullt ut.

6. Trusselbilde

Det tilligger myndigheter som Politiets sikkerhetstjeneste (PST) å gi offisielle trusselvurderinger, som også gjelder UH-sektoren.

7. Forebygging på ulike nivå

Forebygging foregår på ulike nivå og i ulike faser. En vanlig kategorisering er å skille mellom primær, sekundær og tertiær forebygging. Alle tre tilnærmingene kan gjelde UH-sektoren, alt etter hvilke perspektiver og tidshorisonter man har.

- **Primærforebygging** (generell forebygging) handler om å motvirke radikalisering og voldelig ekstremisme i befolkningen i allmennpreventiv forstand, med andre ord før problemet har oppstått.
- **Sekundærforebygging** (selektiv forebygging) er tiltak mot personer som befinner seg i faresonen for å bli radikalisert, eller som viser tegn til å være på et tidlig stadium i en radikaliseringsprosess, med andre ord når problemet kan eller er i ferd med å oppstå.

- **Tertiærforebygging** (indikativ forebygging) omhandler tiltak mot åpenbart radikalisererte personer, som eksempelvis åpenlyst forfekter ekstremistiske synspunkter.

UH-sektorens fremste oppgave er kunnskapsfremming og akademisk og demokratisk dannelse. Studenter ved norske universiteter og høyskoler er myndige personer, og tiltakene bør derfor skille seg fra andre utdannelsesnivå. Det er viktig at tiltakene står i forhold til den trusselen radikaliserings er. Så langt har Norge i høy grad vært forskånet fra å være en arena for radikaliserings slik man har sett i enkelte andre land. Trusselbilder endrer seg imidlertid over tid, og det er viktig at de tiltakene som blir foreslått kan stå seg over tid og i møte med ulike typer trusler.

Uansett hvor mange tiltak man iverksetter og hvor grundig forebyggingsarbeidet er, må man til syvende og sist også akseptere at det er umulig å redusere all risiko. Vi må leve med vissheten om at et åpent og fritt samfunn også kan være et sårbart samfunn. Sikkerhet og frihet er to grunnleggende verdier som settes høyt av de fleste mennesker. Problemet er at disse to verdiene ikke kan realiseres fullt ut samtidig.

8. Mål- og tiltaksliste

Innledningsvis nevnes målsettinger som de påfølgende tiltakene kan bidra til å oppfylle. Mål og tiltak er delt i tre hovedkategorier – **meningsbrytning/tillitsbygging og etisk bevisstgjøring, studentvelferd og læringsmiljø** samt **sikkerhetsrettede tiltak** – med flere punkter under hver av disse. De aller fleste kvalifiserer seg som forebyggende, mens enkelte kan sies å være i grenselandet mot «håndterende», altså tiltak man setter inn som tertiærforebygging eller for å unngå akutthendelser.

Tiltakslisten bør der det er mulig inngå som en del av eksisterende strukturer og funksjoner, og inkluderes i arbeidet for å styrke det generelle læringsmiljøet. Et godt, inkluderende læringsmiljø fremmer ikke bare studentenes læring, det legger også grunnlaget for at de kan bli trygge, kreative og kritisk tenkende individer. Dette inngår også i den overordnede målsettingen om å dyrke akademisk frihet.

I. Meningsbrytning, tillitsbygging og etisk bevisstgjøring

Mål: Universiteter og høyskoler skal stimulere til enda mer debatt og fri meningsutveksling, både internt på campus og ut mot samfunnet. Her defineres meningsbrytning som en verdi i seg selv, som et ledd i å motvirke polariseringen i samfunnet. Hensikten vil blant annet være å sørge for at enkeltpersoners og minoriteters stemme blir sett og hørt, ikke bare de som roper høyest eller har flertallet med seg. Norske studenter og vitenskapelige ansatte har rett til å uttrykke meninger ideer, utvikle forskning og prosjekter uten å måtte frykte sensur eller sanksjoner.

Gjennom bevisstgjøring av verdier og etisk refleksjon er det et mål å utvikle universelle demokratiske og akademiske verdier som ytringsfrihet, organisasjonsfrihet, religionsfrihet, transparens, respekt, dialog, kritisk sans, selvstendighet og uavhengighet, forskningsfrihet og nettvett.

Tiltak:

- Oppfordre og inspirere egne lærerkrefter til å stimulere den frie debatten og bringe nye synspunkter til torgs, og invitere gjesteforelesere som kan bidra til samme formål.
- Arrangere flere arenaer for meningsutveksling, type akademiske «speakers corner», som kan få frem både stemmer og motstemmer.
- Studenter og ansatte oppfordres til å større grad å delta i den offentlige samfunnsdebatten.
- Lær hverandre bedre å kjenne: Gi rom for diskusjon og personlige synspunkt i forelesningssalen, kollokvier, gruppearbeid eller i veiledningssituasjoner. Inviter studentene og de ansatte til å se og lytte til hverandre, og la dem forstå at forelesere, veiledere, administrativt ansatte og

medstudenter er personer de både kan stole på og opponere mot. Tillit er sentralt i disse prosessene.

- e. Samarbeid og erfaringsutveksling: Legge til rette for at UH-sektoren lærer av og samarbeider med andre offentlige og private samfunnsaktører som har erfaring med tilsvarende forebyggingsarbeid, så som grunnskolen, politi eller ulike trossamfunn. For at samarbeidet skal lykkes er det viktig å dele forskningsbasert kunnskap og praktisk erfaring, også fra utlandet. Scholars at Risk/Students at Risk og Magna Charta Observatory er organisasjoner som mange UH-institusjoner er medlem av, og som har gode faglige undervisningsopplegg for å jobbe med verdier og utøvelsen av disse.
- f. Det er viktig å klargjøre hvilke arrangementer og aktiviteter som ikke bør tillates på campus, og hvem som har ansvar for å gi råd om dette. Både institusjonsledelse, samskipnader og studentforeninger må være bevisst på hvilke organisasjoner som bruker campus. Her er det viktig å kombinere stor takhøyde for organisasjonsfrihet og debatt med et bevisst blikk på hva de ulike organisasjonene og foredragsholderne står for og hvordan de jobber, samt hva som er lovlig. Det anbefales å benytte spesifikke retningslinjer samt egenerklæring for arrangementer i institusjonens lokaler eller på campus generelt.

II. Studentvelferd og læringsmiljø

Det er universitetene og høyskolene som har ansvar for studentenes læringsmiljø. De er som regel tilknyttet en studentsamskipnad, som i samarbeid med lærestedene skal ta seg av studentenes velferdsbehov.

Mål: Det er et overordnet mål å styrke inkluderende arbeid som dyrker fram og ivaretar godt læringsmiljø og god studentvelferd. Det er særlig viktig å sette fokus på studenters psykiske helse og opplevelse av ensomhet og utenforskap, særlig i starten av utdanningsløpet, det vil si første eller andre semester. I dette ligger en økt satsing på samskipnader og studentorganisasjoners allerede etablerte virkemidler og verktøy som motvirker alenegang og promoterer inkludering og integrering. Også her fins det internasjonal støtte i RANs rapport: «*Awareness of the risk of recruitment and exploitation of vulnerable students by extremists is best integrated into existing student welfare capacities.*» Denne typen tiltak vil gagne alle studenter, men kan også ha en positiv effekt for å forhindre radikalisering. Samtidig er det viktig at slike tiltak ikke fremstår som stigmatiserende, da dette kan virke mot sin hensikt. Særlig oppfordres det til å iverksette tiltak som styrker fellesskapsfølelsen, motvirker diskriminering og ivaretar mangfoldet av studenter.

Tiltak:

- a. Styrke tilbudet om psykolog- og rådgivingshjelp. Prester eller andre religiøse rådgivere som er vant til å ta imot troende fra alle religioner, spiller også en viktig rolle i studentvelferden.
- b. Gi målrettet støtte til studentorganisasjoner og støtteordninger som har inkludering, tillitsbygging og sosiale fellesskap som formål. Dette inkluderer sosiale samlinger som favner flest mulig, uavhengig av religion, livssyn med mer. Dette kan bety økte økonomiske bidrag og overføringer lokalt og nasjonalt.
- c. Gi tilstrekkelig faglig, juridisk og praktisk opplæring og støtte til tillitsvalgte studenter og studentforeninger i arbeidet med studentvelferd og sosial inkludering.
- d. Forsterke faglig tilbakemelding og veiledning, noe det er dokumentert at studentene ønsker mer av. Faglig oppfølging av enkeltstudenter eller studentgrupper kan ha en forebyggende effekt.

- e. Iverksette tiltak for å begrense omfanget av digital vold som skyldes eller forårsaker radikaliserings og voldelig ekstremisme. Stikkord kan være opplæring i nettvett samt lover og regler som gjelder for ytringer på sosiale medier, diskusjonsforum og apper. Offisielle kilder er nettvett.no, dembra.no, dubestemmer.no, slettmeg.no og sikresiden.no. Se også punkt III c samt mer info på beredskapsrådet.no i tillegg til referanselista nedenfor.

III. Sikkerhetsrettede tiltak

Forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme er et lederansvar. Relevante aktører må involveres i forebyggingsarbeidet. Et viktig moment her er risikoforståelse og risikoerkjennelse. Økt involvering vil bidra til bedre analyse av og vurdering av risiko.

Mål: Relevante aktører involveres i forebyggingsarbeidet, som igjen medfører økt risikoforståelse og risikoerkjennelse. Hensikten er å skape eierskap til forebygging og beredskapsarbeid.

Tiltak:

- a. Systematiske ROS-analyser: Virksomheten skal jevnlig utarbeide og oppdatere risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) som grunnlag for å kartlegge hvilke tiltak som er aktuelle for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme. De som gjennomfører ROS-analyser må ha relevant og oppdatert tilgang til kunnskap om fremvekst av radikaliserings og voldelige ekstremisme.
- b. Infrastruktur: Ved om- og nybygging, lokalisering og relokalisering er det viktig med forutgående ROS-analyser og en arkitektonisk utforming som stimulerer til et åpent, transparent og sosialt inkluderende arbeidsmiljø for studenter og ansatte, samtidig som behov for sikringstiltak identifisert i analysen ivaretas.
- c. Håndtering av bekymring: Hvis man er bekymret for potensielle radikaliserings- og ekstremiseringsprosesser hos enkeltpersoner eller i grupperinger, bør det være mulig å rådføre seg med fagfolk, ansatte, tillitsvalgte eller andre personer man har tillit til. I denne sammenhengen bør institusjonene opparbeide seg kunnskap om radikaliserings- og ekstremiseringsprosesser for å understøtte en felles ansvarlighetskultur. Kilde til bekymring kan være utsagn i offentligheten, i publikasjoner, i undervisningsrom, på sosiale medier mm. Tegn som kan gi grunn til bekymring fins det mer informasjon om under punkt 9.
- d. Kontaktpunkt: Etablere en egen knapp eller fane på sikresiden.no hvor råd og retningslinjer for hvordan man skal håndtere en bekymring eller usikkerhet er beskrevet. Teksten på sikresiden.no utarbeides sammen med PST og vitenskapelige og faglige ressurser i sektoren. Det kan være aktuelt å opprette kontaktpunkt for eksempel hos politi eller PST – der bekymringer kan kommuniseres, også anonymt. Hensikten med kontaktpunktet er mer langsiktig forebygging og ikke håndtering av akutte hendelser, som allerede er beskrevet på sikresiden.no.
- e. Vurdere mulig voldsrisiko mot studentforeninger som tilhører politiske eller religiøse grupperinger. Risikoen for at en norsk studentforening vil bli angrepet er sannsynligvis lav, men risikoen bør inkluderes i overordnede trusselvurderinger. Enkelte studenter og ansatte kan dessuten være gjenstand for overvåking fra etterretning.

Denne tiltakslisten må jevnlig revurderes og revideres på bakgrunn av endringer i trusselsituasjonen og samfunnet generelt. Like viktig er det å innse at man aldri kan fjerne risikoen for radikaliserings og voldelig ekstremisme, men man kan jobbe for å erkjenne utfordringen og redusere risikoen for at slike fenomener vokser.

9. Relevante dokumenter og lenker, et utvalg

- **Kunnskapsdept 2016:** «Styringsdokument for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren»
- **Justis- og beredskapsdept 2014:** «Handlingsplan for radikalisering og voldelig ekstremisme»
- **Justis- og beredskapsdept 2015:** «Nasjonal veileder for forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme»
- **NIBR, HiOA, KS, Justis- og beredskapsdept 2016:** «Forebygging av voldelig ekstremisme - kommunenes rolle»
- **Utdanningsdirektoratet og Politidirektoratet 2015:** «Alvorlige hendelser i barnehager og utdanningsinstitusjoner - veiledning i beredskapsplanlegging.»
- **Kunnskapsdepartementet 2015:** «Risiko- og sårbarhetsanalyse av kunnskapssektoren.»
- **Regjeringens nettside om radikalisering, løpende oppdatert:**
<https://www.regjeringen.no/no/sub/radikalisering/id2001759/>
 - Om mulige tegn til bekymring:
<https://www.regjeringen.no/no/sub/radikalisering/bekymret/Mulige-bekymringstegn/id762528/>
 - Om begreper, ord og uttrykk i arbeidet mot radikalisering og ekstremisme:
<https://www.regjeringen.no/no/sub/radikalisering/veileder/begreper-ord-og-uttrykk/id2398413/>
 - Se også nettsiden til det danske Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme:
<https://www.stopekstremisme.dk/er-du-bekymret/hvilke-tegn-skal-du-vaere-opmaerksom-pa>
- **PST 2018:** «Trusselvurdering 2018»
- **PST, NSM & Politidirektoratet 2015:** «Terrorsikring. En veiledning i sikrings- og beredskapstiltak mot tilsiktede uønskede handlinger»
- **Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM)** er Norges ekspertorgan for informasjons- og objektsikkerhet, og det nasjonale fagmiljøet for IKT-sikkerhet. Direktoratet er nasjonal varslings- og koordineringsinstans for alvorlige dataangrep og andre IKT-sikkerhetshendelser, www.nsm.no.
- **Offisiell kriseinfo Norge:** [Kriseinfo.no](http://www.kriseinfo.no) er en nettportal som formidler viktig informasjon fra myndighetene til befolkningen før, under og etter kriser. Den tilsvarende svenske portalen heter Krisinformation.
- **Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)** fører oversikt over risiko og sårbarhet i samfunnet. DSB er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet og skal være en pådriver i arbeidet med å forebygge ulykker, kriser og andre uønskede hendelser, samt bidra til god beredskap og effektiv ulykkes- og krisehåndtering. DSBs blogg for hverdagssikkerhet er www.sikkerhverdag.no
- **Isaksen, T., R. 2018: Beredskapskonferansen.** Kunnskapsministerens tale fra Beredskapskonferansen.
<http://www.uis.no/getfile.php/13405289/SEROS/Beredskapsrådet/Kunnskapsministerens%20tale%20til%20BR-konferanse%205.1.18.pdf>
 - **Beredskapskonferansen 2018, øvrige foredragsholdere:** Mona Wille, Kai Steffen Østensen, Charlotte Søyland, Sissel H. Jore, Anne Birgitta Nilsen, Ingrid Lund, Tore Bjørgo med flere. Lenke til foredrag: <https://www.uis.no/samfunn-og-samarbeid/konferanser-og-moteplasser/konferanser/beredskapsradets-konferanse-2018/foredrag/>
- **PST, NSM, Politiet og Næringslivets Sikkerhetsråd:** «Sikkerhet ved ansettelsesforhold – før, under og ved avvikling,
https://nsm.stat.no/globalassets/dokumenter/veiledninger/sikkerhet_ved_ansettelsesforhold_endelig.pdf

- **Radikalisering.no** er en nettside for deg som ønsker hjelp, råd eller kunnskap om radikalisering og voldelig ekstremisme.
- **RVTS** er en kunnskapsportal om radikalisering og voldelig ekstremisme – prosesser inn og veier ut - og er et resultat av regjeringens handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme.
- **Oslo Politidistrikt, Oslo kommune:** «HANDLINGSPLAN 2018-2021 mot hatkriminalitet og voldelig ekstremisme i Oslo, Salto - sammen lager vi et trygt Oslo», <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/prosjekter/salto-sammen-lager-vi-et-trygt-oslo/#gref>
- **Forsvarets Forskningsinstitutt 2018:** «Radikalisering – en studie av mobilisering, forebygging og rehabilitering» - Viten, forskningsfaglig rapport nr 1. 2018, <https://www.ffi.no/no/Rapporter/18-01591.pdf>
- **Rådet for samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren**, www.beredskapsradet.no. På Beredskapsrådets nettsted fins det lenker til fag- og forskningslitteratur samt andre relevante kilder.
- www.sikresiden.no er resultatet av et bredt anlagt samarbeid mellom mange relevante aktører i UH-sektoren. Her gis det forebyggende opplæring og råd om hva du skal gjøre ved grunn til bekymring, i forebyggende arbeid og i en krisesituasjon. Nettstedet er mobiltilpasset og spesielt rettet mot ansatte og studenter ved universiteter og høyskoler.
- **PolitiHøgskolen, HL-senteret, C-Rex** - Senter for ekstremismeforskning, UiO: «Høyreekstremisme i Norge Utviklingstrekk, konspirasjonsteorier og forebyggingsstrategier»
- **Bergen kommune, Hordaland Fylkeskommune:** «Veileder forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme»
- **Universitets- og høyskolerådets** arbeidsgruppe mot mobbing og trakassering i UH-sektoren: <https://uhrmot.no/>
- **Dembra**, et tilbud om kompetanseheving for skoler for forebygging av antisemittisme, rasisme og udemokratiske holdninger: <http://dembra.no/>
- **Dubestemmer.no** er en nettressurs om personvern, nettvett og digital dømmekraft. Her finner du blant annet filmer, fagtekster og diskusjonsoppgaver.
- **Slettmeg.no** er en gratis råd- og veiledningstjeneste for deg som føler deg krenket på nett.
- **Scholars at Risk**, et nettverk av akademiske institusjoner som arbeider for å forsvare og støtte grunnleggende prinsipper som akademisk frihet og akademisk menneskerettigheter over hele verden: <https://www.scholarsatrisk.org>
- **Students at Risk**, et program som gir fulgte studenter mulighet til å fullføre utdanningen sin i andre land, <https://www.studentsatrisk.no/>.
- **Magna Charta Observatory (MCO)** er en stiftelse opprettet av EUA (The European University Association) som fremmer, beskytter og styrker sentrale universitetsverdier som akademisk frihet og institusjonell autonomi, <http://www.magna-charta.org/>.
- **Radicalisation Awareness Network:** https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network_en
- **Nederlandsk e-læringsprogram** i seks moduler som ledd i forebyggende arbeid: <https://integraalveilig-ho.nl/instrument/e-learning-alarmed-behaviour/>
- **Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging**, <http://kriminalitetsforebygging.no/?s=%22%22radikalisering>
- **Forskergruppen Profesjonskunnskap om ekstremisme og radikalisering ved OsloMet** – storbyuniversitetet legger ut informasjon om aktuell litteratur og arrangementer om ekstremisme og radikalisering på <https://www.facebook.com/ekstremisme/>. OsloMet tilbyr et kurs «Kunnskap om ekstremisme og radikalisering» som er rettet mot profesjonsutøvere som møter ungdom i førstelinjetjenesten: <http://www.hioa.no/Studier-og-kurs/LU/Evu/Kunnskap-om-ekstremisme-og-radikalisering>